

Стан психологічної атмосфери та взаємовідносин «тренер – спортсмен» у команді баскетболісток з вадами слуху

Чуча Н.І., Пащенко Н.О.

Харківська державна академія фізичної культури

Анотація. Мета: *Анотація. Мета:* визначити показники стану психологічної атмосфери та взаємовідносин «тренер – спортсмен» у гравців жіночої команди вищої ліги «Інваспорт». **Матеріал і методи:** *аналіз науково-методичної літератури; психологічне тестування; методи математичної статистики.* **Результати:** *отримано дані про стан психологічної атмосфери та стан взаємовідносин «тренер – спортсмен» у команді баскетболісток з вадами слуху.* **Висновки:** *виявлено, що всі без винятку гравці оцінюють психологічну атмосферу у команді, як «сприятливу атмосферу», досить високо оцінюють рівень компетентності тренера, як фахівця у баскетболі, мають дуже тісний емоційний зв'язок з ним.*

Ключові слова: *психологічна атмосфера, взаємовідносини, вади слуху*

Вступ. Баскетбол є колективною грою, що сприяє виробленню звички підкоряти свої дії інтересам команди. Важливе значення має структура команди, колективу, в якому є власний психологічний мікроклімат, сформовані взаємини. Ефективність ігрової взаємодії характеризується певними соціально-психологічними закономірностями (Бадіна, & Паєвський, 2017; Собко, 2013).

Дослідження вчених свідчать про зростаючу роль психологічного фактора в успішності занять спортом, можливості використання внутрішніх психологічних резервів спортсменів для підвищення спортивної майстерності і досягнення перемог в змаганнях (Воронова, & Шутова, 2004; Івченко, & Мітова, 2016; Мельник, 2016; Мітова, & Івченко, 2015).

Підкреслюють, що психологічна підготовка до змагань є важливим і обов'язковим елементом навчання і тренування (Быкова, 2011; Івченко, & Мітова, 2016; Козина, & Собко, 2016; Помещикова, Кудімова, & Кійко, 2017).

Відомо, що велике значення в ігровій діяльності баскетболіста має розвиток різноманітних параметрів уваги, які сприяють, в свою чергу, більш чіткому протіканню психічних процесів (відчуттю, сприйняттю, мисленню) при виконанні

ігрових дій, а це, у свою чергу, сприяє підвищенню ефективності змагальної діяльності (Воронова, & Шутова, 2004; Заболотня, & Чуча, 2017; Мельник, 2016). Виявлено достатньо досліджень показників властивостей уваги у баскетболістів студентських команд (Демченко, Помещикова, & Харченко, 2017; Помещикова, Кудімова, & Кійко, 2017; Помещикова, Кудімова & Пащенко, 2016; Чуча, 2016).

Автори досліджень гравців жіночої дефлімпійської збірної України з баскетболу розглядали питання техніко-тактичної підготовки команди, розробляли модельні характеристики змагальної діяльності, спеціальної фізичної та технічної підготовленості, проводили поточний контроль фізичної та функціональної підготовленості баскетболісток з вадами слуху, порівнювали змагальну діяльність здорових дівчат і баскетболісток з вадами слуху (Козина, & Собко, 2016; Собко, & Кравченко, 2016; Собко, 2013). У юнацькій команді з вадами слуху досліджували рівень фізичної підготовленості (О.А.Каковкина, to distinguish from & С.Г. Каковкин, 2016). Дослідження рівня концентрації уваги у баскетболісток з вадами слуху виявили, що у тесті П'єрона – Рузера показали середньо командний результат на «високому» рівні

концентрації уваги. А в тестуванні «Концентрація уваги» з цифровими таблицями виявлені середньо командні показники, які відповідають «низькому» рівню концентрації уваги (Заболотня, & Чуча, 2017).

Але досліджень у напрямку оцінювання стану психологічної атмосфери та взаємовідносин кваліфікованого контингенту баскетболісток з вадами слуху ми не виявили.

Мета дослідження: визначити показники стану психологічної атмосфери та взаємовідносин «тренер – спортсмен» у гравців жіночої команди вищої ліги «Інваспорт».

Матеріал і методи дослідження. Дослідження проводилося на основній тренувальній базі жіночої команди «Інваспорт» – спорткомплексі «Кондиціонер». У дослідженні приймали участь 12 баскетболісток 19 – 30 років – гравці команди вищої ліги України та кандидати у збірну команду України з вадами слуху.

Стан психологічної атмосфери у команді оцінювали за методикою А.Ф.

Фідлера. Для оцінки взаємовідносин між тренером та його командою, застосовувалася шкала «тренер – спортсмен» (Гогунів, & Март'янов, 2000). Шкала містила у собі 24 питання, які з'ясовували ставлення спортсмена до тренера з трьох параметрів (по вісім питань на кожний параметр): гностичного, емоційного та поведінкового. Гностичний параметр виявляв рівень компетентності тренера, як фахівця, з точки зору спортсмена. Емоційний – визначав, наскільки тренер цікавий спортсмену як особистість. Поведінковий – показував, як складаються реальні взаємовідносини тренера та спортсмена.

Для вирішення завдань, які поставлені у нашому дослідженні, ми використали наступні методи: аналіз науково-методичної літератури, психологічне тестування, методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Результати проведеного дослідження психологічної атмосфери в команді за методикою А.Ф. Фідлера ми можемо бачити у таблиці 1.

Таблиця 1

Показники оцінки психологічної атмосфери в жіночій команді «Інваспорт» з вадами слуху (бали)

№ з/п	П.І.	Визначення протилежних понять у балах (1 – 8)										Усього балів
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
1.	О.А.	2	1	1	4	2	2	2	1	1	1	17
2.	Т.А.	2	4	3	1	3	3	2	2	1	4	25
3.	К.Т.	3	2	2	2	2	2	2	2	2	3	22
4.	К.О.	2	2	2	2	2	1	1	1	1	1	15
5.	М.А.	3	1	1	2	2	2	2	2	2	2	19
6.	Б.Ю.	2	1	1	3	2	2	2	1	1	1	16
7.	С.М.	3	2	3	3	3	2	2	2	2	3	25
8.	М.Ю.	1	2	2	2	2	1	1	1	1	1	14
9.	Л.О.	2	2	2	1	2	1	3	2	3	1	19
10.	К.М.	3	3	2	2	3	1	1	1	2	1	19
11.	Б.Н.	2	2	2	3	2	1	1	1	1	1	16
12.	Х.А.	2	1	1	2	1	1	1	1	1	1	12
	$\bar{X}$	2,25	1,9	1,8	2,25	2,2	1,5	1,7	1,4	1,5	1,7	18,25

Нагадаємо, що чим ближче спортсменка ставила знак «Х» до правого

або лівого слова, тим більше виражена ця ознака у колективі, який проходив

тестування. Зліва – найменші бали (1), справа – найбільші (8).

Показники розподілилися наступним чином. За визначенням першої пари понять «Дружелюбність – Ворожість» команда показала в середньому 2,25 бали, що вказує на відсутність проявів ворожості та підкреслює дружелюбну атмосферу у команді. Найбільші сумніви були у 4 гравців, які поставили знак, відповідний 3 балам. 1 бал у цій парі понять був відмічений однією спортсменкою.

Друга пара понять «Згода – Незгода» була оцінена гравцями в середньому у 1,9 балів. Це вказує на «узгоджену» атмосферу у команді, яка сприяє злагодженій роботі на тренуваннях та змаганнях. По одному гравцю поставили 3 та 4 бали, підкресливши свою індивідуальність, четверо відмітили по 1 балу, вказавши, що у команді цілковита злагода у відносинах.

Третя пара понять «Задоволеність – Незадоволеність» набрала 1,8 бали в середньому по команді, що свідчить про те, що гравці команди у більшості випадків задоволені своїм колективом та отримують задоволення від спілкування, тренування, змагання зі своїми напарницями. Одна баскетболістка поставила максимальний бал серед інших – 3. Найбільш задоволеними виявились 4 спортсменки, які поставили 1 бал.

Четверта пара понять «Продуктивність – Непродуктивність» отримала середній бал по команді 2,25 бали. До речі, визначення поняття «Продуктивність» дуже довго роз'яснювали тренери, наводячи приклади та підбираючи синоніми. Сумніви у продуктивності команди мала одна спортсменка, поставивши позначку ближче до середини – 4 бали. Беззаперечно продуктивність визнали 2 баскетболістки, поставивши 1 бал.

П'ята пара понять «Теплота – Холодність» була оцінена середнім балом 2,2, що свідчить про теплу та доброзичливу атмосферу у команді. Деякі сумніви виявили три гравці, що поставили

по 3 бали. Беззаперечно теплоту у відносинах визнала одна баскетболістка – 1 бал.

Шоста пара понять «Співпраця – Неузгодженість» отримала середній показник по команді у 1,5 бали. Вони свідчать про готовність гравців відпрацьовувати разом і на тренуванні, і у побутових справах. 50% складу команди показали найнижчий бал – одиницю. Одна баскетболістка оцінила поняття у 3 бали, тобто визнала, що буває неузгодженість у деяких питаннях.

Сьома пара понять «Взаємна підтримка – Недоброзичливість» мала в середньому 1,7 бали, які вказують на наявність тісної взаємодії гравців команди «Інваспорт», які підтримують одне одного як на майданчику, так і поза ним. Це визнали 5 гравців, поставивши найменше – 1 бал. Мабуть найменшу підтримку подруг мала одна баскетболістка, яка оцінила її у 3 бали.

Восьма пара понять «Захопленість – Байдужість» набрали найменший середній бал – 1,4 бали. В тому, що гравці дуже захоплені своїми тренуваннями та змаганнями, ми не мали сумніву. Їх небайдужість до спорту визначила і їх високі досягнення. Вони цим живуть, прагнуть подальших перемог, займаючись справою, яку дуже люблять. Семеро гравців команди визнали своє цілковите захоплення сортом, оцінивши в 1 бал, п'ятеро гравців поставили 2 бали, мабуть маючи сумніви у своїх силах.

Дев'ята пара понять «Цікавість – Нудьга» має середній бал 1,5, що тільки підкреслює інтерес гравців до свого виду спорту, цікавість до нових вправ та гравців – новобранців. Семеро гравців команди цікавляться своєю справою на максимальному рівні – 1 бал, одна баскетболістка має трохи занижений рівень цікавості – 3 бали.

Десята пара понять «Успішність – Безуспішність» набрала середній бал по команді 1,7. Майже всі гравці команди вважають свої відносини у команді успішними. Виступи у змаганнях – також. За цілковиту успішність свого заняття

спортом «проголосували» восьмеро гравців команди, з чим ми цілком згодні. Ці дівчата вже двічі приймали участь у Дефлімпійських іграх, де посіли 2 та 4 місця. Лише одна баскетболістка має сумніви у успішності, мабуть маючи на увазі свої особисті успіхи, поставивши між поняттями знак на 4-х балах.

Середня сума балів по команді «Інваспорт» показує нам, що 18,25 бали визначає стан психологічної атмосфери у команді як «сприятлива атмосфера».

Аналізуючи індивідуальні показники по сумі балів (рис.1) відмітимо, що максимальна сума балів, яку набрали 2 гравці, дорівнює 25 балам. Мінімальна сума балів, яку набрала 1 спортсменка, дорівнює 12 балам. Індивідуальні показники, як і середній командний показник, вказують, що всі без винятку гравці вважають психологічну атмосферу у команді, як «сприятливу атмосферу».

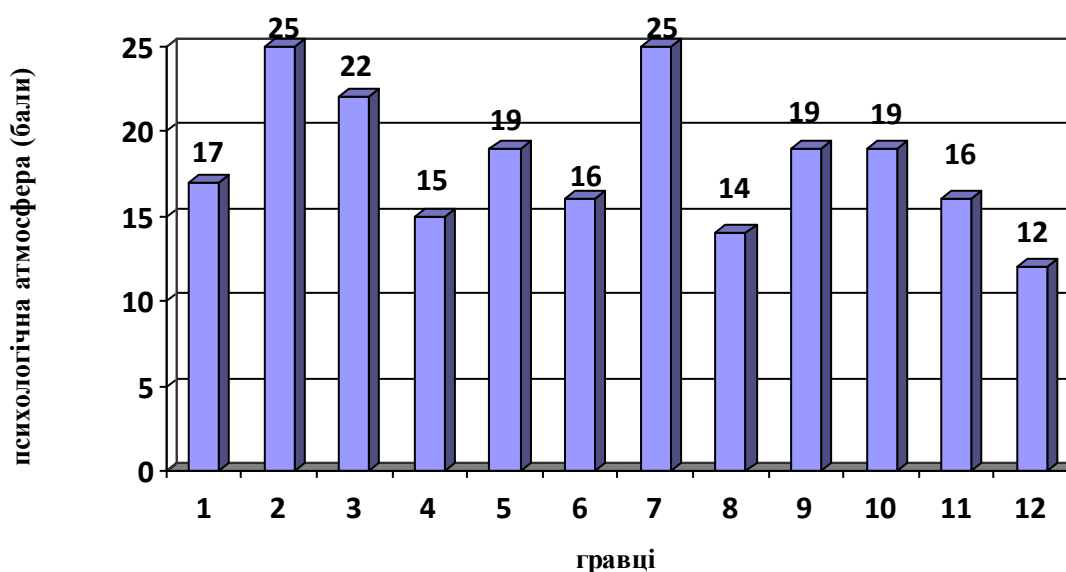

Рис. 1. Показники оцінки психологічної атмосфери в жіночій команді «Інваспорт» з вадами слуху (бали)

Наступним ми проводили вимірювання взаємовідносин між тренером та гравцями жіночої баскетбольної команди «Інваспорт».

Для оцінки взаємовідносин між тренером та його командою, застосовувалася шкала «тренер – спортсмен» (Гогун, & Мартянов, 2000). Шкала містила у собі 24 питання, які з'ясували ставлення спортсмена до тренера з трьох параметрів (по вісім питань на кожний параметр): гностичного, емоційного та поведінкового. Гностичний параметр виявляв рівень компетентності тренера, як фахівця, з точки зору спортсмена. Емоційний – визначав, наскільки тренер цікавий спортсмену як особистість. Поведінковий – показує як складаються реальні взаємовідносини

тренера та спортсмена. Результати обробки відповідей баскетболісток ми можемо бачити у таблиці 2. та на рис. 2.

Результати обробки відповідей на питання шкали «тренер – спортсмен» дали наступні показники:

- Середній показник гностичного параметру, на думку гравців команди, виявився на рівні 6,6 бали з 8 можливих. Індивідуальні показники коливались від 5 до 8 балів. Тобто, ми можемо зробити висновок, що баскетболістки команди «Інваспорт» досить високо оцінюють рівень компетентності тренера, як фахівця у баскетболі, довіряють його знанням та досвіду щодо вдосконалення технічних дій та тактичних взаємодій, покладаються на його вміння приймати рішення у напружених обставинах на майданчику під

час змагань. Компетентність їх тренера, ЗТ України Л. Щедрової не визиває сумніву, адже під її керівництвом жіноча збірна України з вадами слуху досягла 2 місця на

попередніх Дефлімпійських іграх, а у цьому році лише одне очко прогала у матчі за 3 місце.

Таблиця 2

Показники за шкалою «тренер – спортсмен» гравців команди «Інваспорт» з вадами слуху (бали)

№ з/п	П.І.	Показники (бали)			
		гностичний	емоційний	поведінковий	підсумковий
1	О.А.	6	8	5	19
2	Т.А.	8	7	3	18
3	К.Т.	6	8	5	19
4	К.О.	6	6	6	18
5	М.А.	8	7	3	18
6	Б.Ю.	6	8	5	19
7	С.М.	7	8	5	20
8	М.Ю.	6	8	5	19
9	Л.О.	5	7	5	17
10	К.М.	7	6	6	19
11	Б.Н.	6	8	5	19
12	Х.А.	8	6	6	20
	$\bar{X}$	6,6	7,25	4,9	18,75

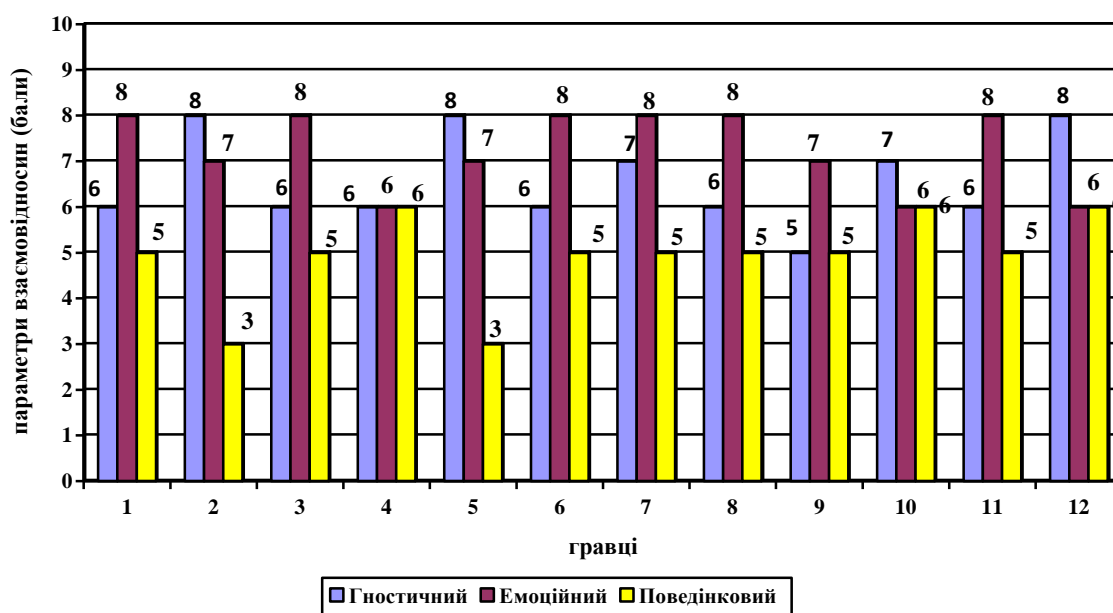

Рис 2. Показники за шкалою «тренер – спортсмен» гравців команди «Інваспорт» з вадами слуху (бали)

• Середній показник емоційного параметру набрав найвищі бали – 7,25 з 8 можливих. Індивідуальні показники відповідей гравців коливались від 6 до 8 балів. Це свідчить про дуже тісний емоційний зв'язок тренера та спортсменок

команди, які цікавляться одне одним, дуже щільно спілкуються та відчують прихильність до тренера. Цьому сприяють щоденні тренування, виїзди на змагання, сумісні «злети» та поразки. Разом вони прагнуть перемоги на

найвищому рівні, який допомагає їм досягнути щоденний труд на спортивному майданчику.

- Середній показник поведінкового параметру ми виявили на рівні 4,9 бали з 8 можливих. Цей показник у гравців команди «Інваспорт» виявився найнижчим. Індивідуальні показники відповідей гравців коливались від 3 до 6 балів. Результат цієї групи відповідей на питання свідчить про те, що в команді поважають все те, що відносять до професійної діяльності, але у інших сферах взаємовідносин багато гравців мають свій погляд та свою думку, приймають рішення самостійно, не дозволяючи втручання, навіть якщо їх за це покарають.

Висновки:

1. Проведений аналіз спеціалізованої літератури показав важливість врахування психологічних особливостей спортсменів для успішного керування їх тренувальною та змагальною діяльністю.
2. У результаті проведеного дослідження психологічної атмосфери в команді за методикою А.Ф. Фідлера було виявлено, що всі без винятку гравці оцінюють

психологічну атмосферу у команді, як «сприятливу атмосферу».

3. Дослідження взаємовідносин між тренером та гравцями жіночої баскетбольної команди «Інваспорт» виявили, що баскетболістки досить високо оцінюють рівень компетентності тренера, як фахівця у баскетболі, мають дуже тісний емоційний зв'язок з ним, та у поведінковому параметрі мають свій погляд та свою думку на інші сфери, крім професійної (спортивної).

Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. У подальшому планується розширити спектр досліджень пов'язаних із дослідженням психологічних станів баскетболісток з вадами слуху.

Конфлікт інтересів. Автори відзначають, що не існує ніякого конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Ця стаття не отримала фінансової підтримки від державної, громадської або комерційної організації

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- Бадіна, О. В., & Паєвський, В. В. (2017). «Зміни показників комунікативних взаємодій кваліфікованих волейболістів протягом змагального періоду». *Спортивные игры*, № 3, 8–11.
- Быкова, Е. А. (2011). «Исследование индивидуально-психологических особенностей гандболисток 15-17 лет». *Физическое воспитание студентов*, Т. 1, 22–24.
- Воронова, В. И., & Шутова, С. Е. (2004). «Особенности проявления внимания у спортсменов высокой квалификации». *Наука в олимпийском спорте*, №2, 76–81.
- Гогун, Е.Н., & Мартыанов, Б.И. (2000). *Психология физического воспитания и спорта*. Москва : «Академия».
- Демченко, Т.А., Помещикова, І.П., & Харченко, Є.С. (2017). «Вплив властивостей уваги на точність кидків м'яча у кошик баскетболістів студентської команди». *Спортивные игры*, № 3, 16–20.
- Заболотня, В.В., & Чуча, Н.І. (2017). «Рівень показників концентрації уваги баскетболісток з вадами слуху». *Спортивные игры* № 4, 14–18.
- Івченко, О.М., & Мітова, О.О. (2016). «Стан контролю психологічної підготовленості баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки». *Актуальні проблеми медико-біологічного забезпечення фізично культури, спорту та фізичної реабілітації: Збірник статей II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, ХДАФК, Харків*. 274 – 279. Retrieved from http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_8_12_2016.pdf

- Каковкина, О.А., & Каковкин, С.Г. (2016). «Исследование уровня физической подготовленности баскетболистов 15-16 лет с нарушениями слуха». Баскетбол: історія, сучасність, перспективи: матеріали I Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної інтернет-конференції, Дніпро: ДДФКіС, 188 – 191. Retrieved from <http://infiz.dp.ua/misc-documents/conf-2016-01-basketball.pdf>.
- Козина, Ж.Л., & Собко, И.Н. (2016). «Особенности тренировочного процесса баскетболисток с нарушениями слуха». Баскетбол: історія, сучасність, перспективи: матеріали I Всеукраїнської з міжнародною участю науково-практичної інтернет-конференції, Дніпро: ДДФКіС, 192 – 197. Retrieved from <http://infiz.dp.ua/misc-documents/conf-2016-01-basketball.pdf>.
- Мельник, А.Ю. (2016). «Вплив психоемоційного стану волейболістів на результативність змагальної діяльності». *Спортивные игры*, №2, 16–18.
- Мітова, О.О., & Івченко, О.М. (2015). «Контроль параметрів уваги у баскетболістів на етапі попередньої базової підготовки». *Слобожанський науково-спортивний вісник*, № 5(49), 74 – 77.
- Помещикова, І. П., Кудімова, О.В., & Кійко, О.О. (2017). «Вивчення стійкості уваги баскетболісток на етапі спеціалізованої базової підготовки». *Спортивные игры*, № 1, 49–54.
- Помещикова, І.П., Кудімова, О.В., & Пашенко, Н.О. (2016). «Стан властивостей уваги баскетболістів студентської команди». *Здоровье, спорт, реабилитация*, № 4, 51–56.
- Собко, И.Н., & Кравченко, Е.С. (2016). «Модельные характеристики соревновательной деятельности, специальной физической, технической подготовленности баскетболисток с нарушениями слуха». *Здоровье, спорт, реабилитация*, №4, 62 – 67.
- Собко, И.Н. (2013). «Характеристика соревновательной деятельности квалифицированных баскетболисток с нарушениями слуха по сравнению с квалифицированными здоровыми баскетболистками». *Физическое воспитание студентов*, № 4, 82–86.
- Чуча, Н. І. (2016). «Визначення рівня параметрів уваги студенток-баскетболісток». Фізична культура, спорт та здоров'я: стан і перспективи в умовах сучасного українського державотворення в контексті 25-річчя Незалежності України: матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції [Електронний ресурс], Харків: ХДАФК, 240–243. Retrieved from http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_8_12_2016.pdf

Стаття надійшла до редакції: 08.02.2018 р.

Опубліковано: 08.02.2018 р.

Аннотация. Чуча Н.И., Пашенко Н.А. Состояние психологической атмосферы и взаимоотношений «тренер – спортсмен» в команде баскетболисток в нарушениями слуха. **Цель:** определить показатели состояния психологической атмосферы и взаимоотношений «тренер – спортсмен» у игроков женской команды высшей лиги «Инваспорт». **Материал и методы:** анализ научно-методической литературы; психологическое тестирование, методы математической статистики. **Результаты:** получены данные о состоянии психологической атмосферы и состоянии взаимоотношений «тренер – спортсмен» в команде баскетболисток с нарушениями слуха. **Выводы:** обнаружено, что все без исключения игроки оценивают психологическую атмосферу в команде как «благоприятную атмосферу», достаточно высоко оценивают уровень компетентности тренера, как специалиста в баскетболе, очень тесно эмоционально связаны с ним.

Ключевые слова: психологическая атмосфера, взаимоотношения, нарушения слуха.

Abstract. Chucha N.I., Pashchenko N.O. State of psychological atmosphere and relationship "the coach – the sportsman" in the team of basketball players with defects of

hearing. Purpose: to define indicators of state of psychological atmosphere and relationship "the coach – the sportsman" at players of women's team of the highest league "Invasport". **Material and methods:** analysis of scientific and methodical literature; psychological testing, methods of mathematical statistics. **Results:** data on state of psychological atmosphere and state of relationship "the coach – the sportsman" in the team of basketball players with defects of hearing are obtained. **Conclusions:** it is revealed that one and all players estimate psychological atmosphere in the team as "the favorable atmosphere", high enough appreciate the level of competence of the coach as the expert in basketball, are very closely emotionally connected with him.

Keywords: psychological atmosphere, relationship, defects of hearing.

References

- Badina, O. V., & Pajevs'kyj, V. V. (2017). «Zminy pokaznykiv komunikatyvnyh vzajemodij kvalifikovanyh volejbolistiv protjagom zmagal'nogo periodu». *Sportyvnyye ygryy*, № 3, 8–11.
- Bykova, E. A. (2011). «Issledovanie individual'no-psihologicheskikh osobennostej gandbolistok 15-17 let». *Fizicheskoe vospitanie studentov*, T. 1, 22–24.
- Voronova, V. I., & Shutova, S. E. (2004). «Osobennosti projavlenija vnimanija u sportsmenov vysokoj kvalifikacii». *Nauka v olimpijskom sporte*, №2, 76–81.
- Gogunov, E.N., & Mart'janov, B.I. (2000). *Psihologija fizicheskogo vospitanija i sporta*. Moskva : «Akademija».
- Demchenko, T.A., Pomeshhykova, I.P., & Harchenko, Je.S. (2017). «Vplyv vlastyvostej uvagy na tochnist' kydkiv m'jacha u koshyk basketbolistiv students'koi' komandy». *Sportyvnyye ygryy*, № 3, 16–20.
- Zabolotnja, V.V., & Chucha, N.I. (2017). «Riven' pokaznykiv koncentracii' uvagy basketbolistok z vadamy sluhu». *Sportyvnyye ygryy*, № 4, 14–18.
- Ivchenko, O.M., & Mitova, O.O. (2016). «Stan kontrolju psihologichnoi' pidgotovlenosti basketbolistiv na etapi poperednoi' bazovoi' pidgotovky». *Aktual'ni problemy medyko-biologichnogo zabezpechennja fizychno kul'tury, sportu ta fizychnoi' reabilitacii': Zbirnyk statej II Mizhnarodnoi' nauko-vo-praktychnoi' internet-konferencii'*, HDAFK, Harkiv. 274 – 279. Retrieved from http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_8_12_2016.pdf
- Kakovkina, O.A., & Kakovkin, S.G. (2016). «Issledovanie urovnja fizicheskoi' podgotovlennosti basketbolistov 15-16 let s narushenijami sluha». *Basketbol: istorija, suchasnist', perspektivi: materialy I Vseukrains'koi' z mizhnarodnoju uchastju nauko-vo-praktychnoi' internet-konferencii'*, Dnipro: DDIFKiS, 188–191. Retrieved from <http://infiz.dp.ua/misc-documents/conf-2016-01-basketball.pdf>.
- Kozina, Zh.L., & Sobko, I.N. (2016). «Osobennosti trenirovochnogo processa basketbolistok s narushenijami sluha». *Basketbol: istorija, suchasnist', perspektivi: materialy I Vseukrains'koi' z mizhnarodnoju uchastju nauko-vo-praktychnoi' internet-konferencii'*, Dnipro: DDIFKiS, 192–197. Retrieved from <http://infiz.dp.ua/misc-documents/conf-2016-01-basketball.pdf>.
- Mel'nyk, A.Ju. (2016). «Vplyv psyhoemocijnogo stanu volejbolistiv na rezul'tatyvnist' zmagal'noi' dijal'nosti». *Sportyvnyye ygryy*, №2, 16–18.
- Mitova, O.O., & Ivchenko, O.M. (2015). «Kontrol' parametriv uvagy u basketbolistiv na etapi poperednoi' bazovoi' pidgotovky». *Slobozhans'kyj nauko-vo-sportyvnyj visnyk*, № 5(49), 74–77.
- Pomeshhykova, I.P., Kudimova, O.V., & Kijko, O.O. (2017). «Vyvchennja stijkosti uvagy basketbolistok na etapi specializovanoi' bazovoi' pidgotovky». *Sportyvnyye ygryy*, № 1, 49–54.
- Pomeshhykova, I.P., Kudimova, O.V., & Pashhenko, N.O. (2016). «Stan vlastyvostej uvagy basketbolistiv students'koi' komandy». *Zdorov'e, sport, reabylytacija*, № 4, 51–56.

Sobko, I.N., & Kravchenko, E.S. (2016). «Model'nye harakteristiki sorevnovatel'noj dejatel'nosti, special'noj fizicheskoy, tehniceskoy podgotovlennosti basketbolistok s narushenijami sluha». *Zdorov'e, sport, rehabilitacija*, №4, 62 – 67.

Sobko, I.N. (2013). «Harakteristika sorevnovatel'noj dejatel'nosti kvalificirovannyh basketbolistok s narushenijami sluha po sravneniju s kvalificirovannymi zdorovymi basketbolistkami». *Fizicheskoe vospitanie studentov*, № 4, 82–86.

Chucha, N.I. (2016). «Vyznachennja rivnja parametriv uvagy studentok-basketbolistok». *Fizychna kul'tura, sport ta zdorov'ja: stan i perspektyvy v umovah suchasnogo ukrai'ns'kogo derzhavotvorennja v konteksti 25-richchja Nezalezhnosti Ukrai'ny: materialy XVI Mizhnarodnoi' naukovo-praktychnoi' konferencii'* [Elektronnyj resurs], Harkiv: HDAFK, 240–243. Retrieved from http://hdafk.kharkov.ua/docs/konferences/konf_8_12_2016.pdf

Відомості про авторів

Чуча Наталія Іванівна: *Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.*

Чуча Наталья Ивановна: *Харьковская государственная академия физической культуры :ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.*

Nataliya Chucha: *Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.*

E-mail: natali.chucha@ukr.net

<http://orcid.org/0000-0002-2564-4860>

Пащенко Наталья Александровна *Харьковская государственная академия физической культуры :ул. Клочковская 99, г. Харьков, 61058, Украина.*

Пащенко Наталія Олександрівна: *Харківська державна академія фізичної культури: вул. Клочківська 99, Харків, 61058, Україна.*

Nataliya Pashchenko: *Kharkiv State Academy of Physical Culture: Klochkivska str. 99, Kharkiv, 61058, Ukraine.*

E-mail: yulyashechkapashenko1@mail.ru

<http://orcid.org/0000-0003-3219-9248>